

Mestbeleid 2006

Op 1 januari is het nieuwe mestbeleid ingegaan. Dit nieuwe beleid was nodig omdat het Europees hof het oude (Minas)beleid onvoldoende uitwerking vond geven aan de Europese Nitraatrichtlijn. Daarnaast was de beleidswijziging nodig om tijdig de nationale en Europese milieudoelen te kunnen bereiken. Het nieuwe mestbeleid is van toepassing op alle mest van dieren die bedrijfsmatig worden gehouden voor winst- of gebruiksdoeleinden. Hiermee heeft het nieuwe mestbeleid een bredere invloed dan het oude beleid, en valt mest van paarden ook onder de nieuwe regels. Nieuw in het beleid is ook dat er grenzen zijn gesteld aan de totale hoeveelheid dierlijke mest, stikstof en fosfaat die per bedrijf gemiddeld per hectare op het land mag worden gebracht.

Graasdieren en staldieren

In het mestbeleid wordt onderscheid gemaakt tussen graasdieren en staldieren. Dit onderscheid is van belang bij de berekening van de op het bedrijf geproduceerde dierlijke mest.

Graasdieren

U valt onder het graasdierbedrijf als u graasdieren en landbouwgrond op uw bedrijf heeft.

Graasdieren zijn:

- runderen (uitgezonderd vleeskalveren)
- schapen
- geiten
- paarden
- ezels
- Midden-Europese edelherten
- damherten
- waterbuffels.

De indeling voor graasdieren ligt vast. Het maakt dus niet uit of de dieren ook daadwerkelijk grazen.

Staldieren

Heeft u staldieren en eventueel grond op uw bedrijf, dan bent u staldierhouder.

Staldieren zijn:

- vleeskalveren
- varkens
- kippen
- kalkoenen
- pekingeenden

- nertsen
- vossen
- struisvogels
- emoes
- nandoes
- ganzen (grauwe gans en knobbelgans)
- helmparelhoenders
- fazanten
- patrijzen
- vleesduiven
- konijnen en overige knaagdieren (bruine rat, tamme muis, cavia, goudhamster en gerbil).

De indeling voor staldieren ligt vast. Het maakt dus niet uit of de dieren ook daadwerkelijk op stal staan.

Hoe verantwoordt u het gebruik van meststoffen?

Als ondernemer bent u er zelf verantwoordelijk voor om te zorgen dat het gebruik van meststoffen op uw bedrijf voldoet aan de gebruiksnormen. U dient daartoe zelf de benodigde berekeningen te maken of te laten maken. Uiteraard controleert ook de overheid of u zich houdt aan de gebruiksnormen. Ook wij maken daartoe een berekening van enerzijds de gebruikruimte van uw bedrijf en anderzijds het gebruik van meststoffen op uw bedrijf. We maken daarbij gebruik van gegevens die u ons toestuurt, zoals de opgave van grondgebruik en de vervoersbewijzen dierlijke mest. En we gebruiken gegevens die uw leveranciers en afnemers, zoals de zuivelindustrie, ons leveren. Ook kunnen we u vragen om nadere gegevens te leveren die nodig zijn voor een betrouwbare berekening van het meststoffengebruik op uw bedrijf. Om dit alles mogelijk te maken is wettelijk vastgelegd welke gegevens u moet administreren op uw bedrijf en welke gegevens u ons moet toesturen. Dat betreft in elk geval de productie van mest en de aan- en afvoer en voorraden van meststoffen.

Hoe werken gebruiksnormen?

De overheid heeft gebruiksnormen vastgesteld. Die bepalen hoeveel meststoffen u vanaf 1 januari 2006 op landbouwgrond mag gebruiken. De gebruiksnormen begrenzen dus de ruimte die u heeft voor het bemesten van uw gewassen met stikstof en fosfaat. Voor ieder bedrijf gelden drie soorten gebruiksnormen:

- Een gebruiksnorm dierlijke mest. Deze norm is uitgedrukt in kilo's stikstof. De norm geeft aan hoeveel dierlijke mest ieder jaar per hectare landbouwgrond mag worden gebruikt.
- Een stikstofgebruiksnorm. Deze geeft aan hoeveel stikstof in totaal per hectare per jaar mag worden gebruikt. Van dierlijke mest en andere organische meststoffen telt daarbij alleen de werkzame stikstof mee. Ook kunstmest telt hierbij mee.
- Een fosfaatgebruiksnorm. Die bepaalt hoeveel fosfaat in totaal per hectare per jaar mag worden

gebruikt. Dierlijke mest en andere organische meststoffen en kunstmest tellen hierbij mee.

De stikstofgebruiksnorm en de fosfaatgebruiksnorm vervangen de verliesnormen uit MINAS. Belangrijk verschil is dat ze niet het overschot, maar direct de te gebruiken hoeveelheid begrenzen. Verder is een belangrijke verandering dat fosfaatkunstmest voortaan meetelt. De gebruiksnorm dierlijke mest ontbrak in MINAS. De Nitraatrichtlijn dwingt Nederland om deze norm nu in te voeren. Voor veel bedrijven is dit een ingrijpende wijziging. De gebruiksnormen bepalen dus de ruimte die u heeft voor het bemesten van uw gewassen met stikstof en fosfaat.

We noemen dat de gebruiksruijnte. Ieder bedrijf heeft een gebruiksruijnte voor dierlijke mest, een voor stikstof en een voor fosfaat.

Hoe werkt u met gebruiksnormen?

Per type meststof berekent u hoeveel u op uw landbouwgrond heeft gebruikt. Dit gebeurt op basis van steeds dezelfde rekensom: productie plus aanvoer minus afvoer, gecorrigeerd voor voorraadverschillen. Als de voorraad toeneemt, heeft u minder gebruikt. Neemt de voorraad af, dan heeft u meer gebruikt. Voor kunstmest en organische meststoffen gaat het alleen om aanvoer en voorraadverschil. Voor dierlijke mest is de berekening ingewikkelder. Dan spelen ook productie en afvoer een rol. U vindt hier informatie over de regels voor het berekenen van uw voorraden en de mestproductie.

Op basis van deze twee berekeningen bepaalt u of uw gebruik van meststoffen past binnen de gebruiksruijnte van uw bedrijf. U doet er verstandig aan om dit niet alleen achteraf te doen, maar ook vooraf aan het jaar en tijdens het groeiseizoen. Blijkt dat u de gebruiksruijnte zult overschrijden, dan kunt u nog tijdig bijsturen. De gebruiksnormen zijn uitgedrukt in kilo's per hectare en ze kunnen verschillen per gewas. U berekent vanuit deze normen de gebruiksruijnte voor uw hele bedrijf. U mag de gebruiksruijnte van uw bedrijf niet overschrijden, voor geen van de drie normen. Maar binnen de gebruiksruijnte van uw bedrijf mag u de meststoffen naar eigen inzicht optimaal verdelen over de gewassen en percelen. Wat dat betreft is er geen verschil met MINAS. Als u landbouwgrond in gebruik heeft en deze bemest, moet u zich houden aan de gebruiksnormen. Om na te gaan of u zich houdt aan de normen, heeft u twee typen berekeningen nodig:

- Een berekening van de gebruiksruijnte: wat is de hoeveelheid meststoffen die u op uw bedrijf mag gebruiken?
- Een berekening van het gebruik: welke hoeveelheid gebruikt u daadwerkelijk?

De gebruiksruijnte berekent u op basis van de wettelijk vastgelegde gebruiksnormen en op basis van de gewasarealen op uw bedrijf. Het gebruik van meststoffen berekent u op basis van administratieve gegevens van uw bedrijf. Er gelden tal van wettelijk vastgelegde regels voor deze berekeningen.

Waarom een nieuw mestbeleid?

Gewassen hebben meststoffen nodig voor een goede opbrengst. Meststoffen die niet door gewassen worden opgenomen, komen terecht in de bodem en in het water. Dat belast het milieu. Om die belasting zo veel mogelijk te beperken, voert Nederland al jaren een mestbeleid.

Vanaf 1 januari 2006 geldt een nieuw mestbeleid, met strengere normen. Nieuw beleid is nodig omdat MINAS in de ogen van de Europese Commissie en het Europese Hof van Justitie niet voldoet aan de eisen van de Nitraatrichtlijn. De afgelopen jaren is al veel vooruitgang geboekt. Toch zijn strengere normen nodig omdat de milieudoelen nog niet zijn bereikt.

Centraal element in het nieuwe mestbeleid is het stelsel van gebruiksnormen. Die normen geven aan hoeveel stikstof en fosfaat jaarlijks in de vorm van dierlijke en andere meststoffen op het land mogen worden gebracht voor de bemesting van gewassen. Ondernemers moeten zich houden aan de gebruiksnormen. U moet zich kunnen verantwoorden met behulp van de administratieve gegevens van uw bedrijf. U registreert daartoe onder andere de productie van mest en de aan- en afvoer van meststoffen op uw bedrijf. Op basis van die gegevens kunt u berekenen of uw gebruik van meststoffen past binnen de gebruiksnormen.

Belangrijk verschil met het MINAS-stelsel is dat u die administratie op het bedrijf kunt houden. U hoeft dus niet meer jaarlijks een aangifte te doen. De gebruiksnormen bepalen hoeveel meststoffen u mag gebruiken. Daarnaast zijn er voorschriften die bepalen hoe u meststoffen mag gebruiken. Ook die voorschriften veranderen, om de uit- en afspoeling verder te verminderen. De belangrijkste veranderingen betreffen de uitrijperiodes voor mest, het scheuren van grasland en de teelt van vanggewassen na maïs.